

Opowieść o rzeczach

Autor: Sterling T. Terrell

Źródło: mises.org

Tłumaczenie: Michał Żuławiński

Przed chwilą chodziłem od pokoju do pokoju a teraz rozglądam się po jadalni, w której piszę ten artykuł. Jedno jest pewne: mam mnóstwo rzeczy. W ubiegłym tygodniu pomagałem jednemu z moich najlepszych przyjaciół w przeprowadzce. Jak się okazało, on też ma mnóstwo rzeczy.

Myślałem, że to, jak produkujemy, konsumujemy i rozporządzamy przedmiotami jest raczej proste. Według Annie Leonard, narratorki filmu [Opowieść o rzeczach](#), byłem w błędzie.

Film Leonard stał się hitem na YouTube — obejrzało go ponad milion widzów — a w sklepach dostępna jest już książka pod tym samym tytułem.

Problemem jest to, że Annie Leonard nie mogła się bardziej mylić.

Na początku filmu Leonard oznajmia, że obecna metoda produkcji „rzeczy” — wydobywanie, produkcja, dystrybucja, konsumpcja i utylizacja — jest w kryzysie. Jak to argumentuje?

Jest to system linearny, a żyjemy na skończonej planecie. Nie można w nieskończoność przeprowadzać linearnego systemu na skończonej planecie.

Powyższe zdanie jest semantycznym nonsensem. „System linearny” jest wyznaczany w sposób ciągły, zarówno przez komputer, jak i linijkę. To *linia prosta* jest czymś, co nie może istnieć na skończonej planecie, a nie „system linearny”.

Zostawmy słabo zdefiniowane pojęcia. Leonard, która w następnym fragmencie filmu przelotnie rozważa użycie czołgu jako rysunkowego symbolu rządu, zbliża się do prawdy mówiąc, że w obecnym systemie niektórzy ludzie znaczą więcej niż inni. Brnie jednakże dalej i lamentuje nad wzrostem rozmiarów

i znaczenia korporacji, ignorując fakt, że powstanie korporacji było często wynikiem preferencji konsumentów.

Film trwa dalej i choć to tylko 20-minutowe nagranie, jest w nim tak wiele błędów, nieścisłości i kłamstw, iż trudno byłoby je wszystkie wyliczyć. Oto czołowa dziesiątka.

Dziesięć głównych kwestii, w których Annie Leonard myli się w filmie *Opowieść o rzeczach*.

1. Cofając się do początku swojego diagramu, Leonard zmienia nazwę fazy „wydobycia” na „eksploatowanie zasobów naturalnych”.

„Co jest jedynie ładnym określeniem niszczenia planety” — kontynuuje. „Wycinamy drzewa, wysadzamy góry, by wydobywać z nich metale, zużywamy wodę i wybijamy zwierzęta... Kończą się nam surowce. Używamy zbyt wielu rzeczy”. Naprawdę? „Używamy zbyt wielu rzeczy”? W porównaniu do czego? Jak bardzo maltuzjańska może być Leonard? Przywoływanie w kółko koncepcji [tragedii wspólnego pastwiska](#) tym, którzy nie potrafią przewidywać dwa kroki naprzód, bywa męczące.

2. „W USA zostało mniej niż cztery procent naszych lasów pierwotnych”.

Znów źle. Według [Global Forests Watch](#), około 24,7 procent powierzchni ziem Stanów Zjednoczonych jest zalesionych. To czyni statystykę Leonard mało wiarygodną¹.

3. Według Leonard to, że Stany Zjednoczone zużywają za dużo zasobów oznacza, iż zabierają je komuś innemu: „[Oto trzeci świat], niektórzy uważają, że to są nasze zasoby, które dziwnym trafem znalazły się w innych krajach”.

Kto tak mówi? Proszę o przykład. Czy wchodzenie w dobrowolne transakcje z innymi krajami, gdzie praca i surowce kosztują mniej, prowadzi do takich wniosków? Nie sądzę.

4. „75 procent światowych łowisk jest eksploatowanych szybciej niż się regenerują”.

Ponownie, byłoby dobrze, gdyby Leonard zrozumiała *tragedię wspólnego pastwiska*.

5. „W obecnym systemie, jeżeli nie posiadasz lub nie kupujesz zasobów, nie masz wartości”.

Po pierwsze, wartość jest subiektywna. Po drugie, jeżeli nie będziesz produkował tego, czego twój bliźni chce i ceni, będziesz miał prawo do mniejszej części tego, co on wyprodukował. Czy to jest złe?

6. „Tutaj [w czasie produkcji], z pomocą energii, mieszamy trujące chemikalia z surowcami, tworząc toksyczne produkty.”

Już? To wszystko, co potrzebujemy wiedzieć o produkcji „rzeczy”? Według jakiej definicji wszystkie te chemikalia są toksyczne? Jak szybko wpływają na zdrowie? Jak mocno wpływają na zdrowie? Wątpię, aby prawdziwie trujące produkty były powszechnie produkowane i sprzedawane w Stanach Zjednoczonych. Co więcej, wątpię w to, że wiele korporacji utrzymywałoby się przez lata z ich sprzedaży.

7. „Jak [dystrybutorzy] utrzymują niskie ceny? Nie płacą pracownikom zbyt wiele, skąpią na ubezpieczenie zdrowotne. Chodzi tylko o eksternalizację kosztów”.

„Nie płacą pracownikom zbyt wiele” — w porównaniu do czego? Lekceważąc krańcową produktywność pracy, Annie Leopard ujawnia swoją ignorancję dla podstawowych twierdzeń ekonomicznych.

8. „Naszą podstawową tożsamością jest tożsamość konsumenta — nie jesteśmy matkami, nauczycielami czy farmerami, ale konsumentami”.

Czy to prawda? Jakie Leonard ma podstawy Leonard, by tak twierdzić? Osobiście nie znam nikogo, kto identyfikowałby się przede wszystkim w ten sposób. A nawet jeżeli tak właśnie by było, to co z tego? Czy to nie aby osąd moralny?

9. „Przewodniczący rady doradców ekonomicznych prezydenta Eisenhowera powiedział, że celem amerykańskiej gospodarki jest produkowanie większej liczby dóbr konsumpcyjnych”.

Leonard lamentuje, ale doradca miał rację! Wszystko jest produkowane dla konsumpcji. Rezultatem końcowym *wszystkich* działań ekonomicznych jest konsumpcja!

10. „Szczyt pomyślności naszego narodu przypadł na lata 50., w tym samym czasie eksplodowała mania konsumowania. Hm. Interesujący zbieg okoliczności” – mówi z uśmiechem Leonard.

Post hoc ergo propter hoc. (łac. po tym, więc skutek tego — przyp. redakcji) Używając tej samej błędnej logiki, mógłbym powiedzieć, że wybór Dwighta Eisenhowera spowodował przejście Kuby przez Castro.

Odpierając wszystkie 10 punktów, możemy powiedzieć, że produkcja, używanie i utylizacja zasobów nie są jedynie niepotrzebnym i szkodliwym przetwarzaniem surowców naturalnych. Leonard brakuje zrozumienia dla korzyści dobrowolnych transakcji, zalet tkwiących w produkcji i wartości akumulacji kapitału. Wszelkie dobrowolne transakcje są korzystne. Z definicji! Jeżeli ktoś nie sądzi, że wraz z wejściem w transakcję jego sytuacja się polepszy, to po prostu w niej nie uczestniczy².

W ciągu „dziesięciu lata studiów” Annie Leonard nauczyła się jedynie jak być ekologicznym panikarzem, politykiem i kłamcą. To smutne.

Sęk nie tylko w tym, że film jest nieuczciwy, ogólnikowy i unikający powoływania się na źródła, lecz w tym, że wasze dzieci mogą oglądać go w szkołach. Strona internetowa donosi, że *Opowieść o rzeczach* jest wyświetlany w szkołach w całym kraju i na całym świecie. W ofercie są nawet nawiązujące do religii programy dla nastoletnich chrześcijan i żydów.

Podsumowując, z *Opowieści o rzeczach* można się jedynie dowiedzieć, że Annie Leonard i Tides Foundation, w imieniu której się wypowiada, potrzebują tygodnia na Mises University — i to nawet bardziej niż Paul Krugman.

---

¹ Z technicznego punktu widzenia, statystyka Leonard może być jedynie bardzo myląca. Jeżeli kiedyś lasy porastały 60% powierzchni Stanów Zjednoczonych, a jakiś czas po przybyciu osadników zalesienie osiągnęło historyczne dno dwóch procent, to nawet jeżeli

---

obecnie zalesionych jest 24,7 procent powierzchni, Stany Zjednoczone mogą mieć „mniej niż cztery procent naszych pierwotnych lasów”.

² Bardziej elokwentne zobrazowanie tej tezy można znaleźć w artykule Jeffreya Tuckera [Spółeczeństwo dobroczyńców](#).